

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3266/2020
04.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ АД, Београд и Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, Београд, ради исплате накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1421/20 од 01.07.2020. године, у седници већа одржаној дана 04.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1421/20 од 01.07.2020. године, тако што се **ОДБИЈАЈУ** као неосноване жалбе тужених и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1 3361/17 од 28.01.2020. године у ставу првом, другом, трећем, четвртном и шестом изреке.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да солидарно исплате тужиоцу трошкове ревизијског поступка у износу од 109.619,35 динара, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3361/17 од 28.01.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је део тужбеног захтева и обавезани су тужени да тужиоцу солидарно исплате на име накнаде трошкова за исхрану у току рада, за период од новембра 2014. године закључно са августом 2015. године, износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени Акционарско друштво за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ да тужиоцу исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада, за период од новембра 2015. године закључно са октобром 2017. године, износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа па до исплате. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно исплате на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора, за период од новембра 2014. године закључно са августом 2015. године, износе

наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате. Ставом четвртим, изреке обавезан је тужени Акционарско друштво за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ да тужиоцу исплати на име накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор у току рада, за период од новембра 2015. године закључно са октобром 2017. године, износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом од дана доспелости сваког појединачног износа па до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу којим је тражено да се обавезу тужени да тужиоцу солидарно исплате на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за октобар 2014. године износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом од доспелости наведених износа па до коначне исплате, као и у делу којим је тражио да суд обавезе туженог Акционарско друштво за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, да тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за септембар и октобар 2015. године исплати износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом од доспелости сваког износа па до коначне исплате. Ставом шестим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 134.644,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1421/20 од 01.07.2020. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 3361/17 од 28.01.2020. године, у ставу првом, другом, трећем и четвртном изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезу тужени да тужиоцу, за период од новембра 2014. године закључно са августом 2015. године, солидарно исплате на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор појединачне месечне износе са законском затезном каматом и да се обавезе тужени Акционарско друштво за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ да тужиоцу, за период од новембра 2015. године закључно са октобром 2017. године, исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора месечне износа са законском затезном каматом, како је то наведено у ставу првом, другом, трећем и четвртном изреке. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу шестом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 3361/17 од 28.01.2020. године, тако што је одбијен захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му солидарно накнаде трошкове парничног поступка у укупном износу од 134.644,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде, па до коначне исплате. Ставом трећим изреке, одбијени су као неосновани захтеви тужених за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20 – у даљем тексту: ЗПП) и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је до 31.08.2015. године био у радном односу код туженог „Железнице Србије“ АД, а на основу анекса уговора о раду од 01.09.2015. године у радном односу код туженог Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, насталог статусном променом издвајања уз оснивање више привредних друштава. Наведеним анексом предвиђено је да тужилац има права и на друга примања из радног односа у складу са Колективним уговором за „Железнице Србије“ АД од 30.11.2002. године са анексом од 26.07.2006. године, којим је (члан 57. став 2) предвиђено да је у вредност једног радног часа укључена и вредност исхране у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора. Исто је предвиђено Колективним уговором туженог „Железнице Србије“ АД од 24.03.2015. године, усвојеним након статусних промена тог привредног друштва, који се примењује и на запослене преузете код туженог Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“. У обрачуну зараде тужиоца висина накнада није исказана у номиналном износу, нити је тужени исказао структуру вредности једног радног сата.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца налазећи да тужени нису тужиоцу обрачунавали и исплаћивали накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора у утуженом периоду. Ово имајући у виду да током поступка тужени нису пружили доказ да је донета одлука којом је регулисана висина накнаде на име трошкова исхране и регреса, нити су утужене накнаде исказане на платним (обрачунским) листама у линеарном износу у складу са Законом о раду. Висина накнаде утврђена је према другој варијанти налаза и мишљења судског вештака, односно на основу Колективног уговора за ЈП „Железнице Србије“, који се примарно примењивао код првотуженог, сходно члану 3. став 1. Закона о раду, док обрачун висине утужених потраживања на основу одредбе члана 32. ОКУ, суд није прихватио, јер је примена наведеног члана одложена Анексом 2 ОКУ („Службени гласник РС“ бр. 50/08 ... 8/09). Истовремено, одлучујући о приговору застарелости, првостепени суд је као основан усвојио наведени приговор за потраживање тужиоца за септембар и октобар 2014. године, при томе имајући у виду да потраживање за септембар доспева 15.10.2014. године, а потраживање за октобар 2014. године доспева 15.11.2014. године, а да је тужилац поднео тужбу 28.11.2017. године, односно након истека трогодишњег рока застарелости, па је тужбени захтев у означеном делу одбијен као неоснован.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев у целисти. По налажењу тог суда, тужени су у спорном периоду обрачунавали и тужиоцу исплаћивали накнаду за исхрану и регрес за коришћење годишњег одмора у складу са општим актом код послодавца, а пропуст послодавца да у обрачуну зараде исказе податке по овом основима, не води закључку да утврђене накнаде нису исплаћене.

По схватању Врховног касационог суда, основано се изјављеном ревизијом указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом, а Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 61/05, који се примењује од 01.01.2006. године), предвиђено је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 1, 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Послодавцу је остављена могућност да својом одлуком одреди висину тих накнада, и она мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место.

Одредбом члана 2. Анекса Колективног уговора „Железнице Србије“ АД („Службени гласник РС“ бр. 4/06), измењена је одредба члана 57. Колективног уговора, па је одређено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 5. став 1. анекса измењена је одредба члана 61. Колективног уговора тако што је одређена вредност радног часа за обрачун и исплату зараде за период јануар - јун и јул - септембар 2006. године, а ставом 6. истог члана прописано је да је у вредност једног радног часа укључена и вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за годишњи одмор, сведена на један радни час.

Из овако одређена вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер исти нису исказани у номиналним износима. Тужени током поступка није доставио суду одлуку о висини ових накнада, као ни судском вештаку ради излазе налаза и мишљења, из чега се може основано закључити да такву одлуку није ни донео. То не искључује право тужиоца на исплату ових накнада, а не може се прихватити да су тужиоцу ове накнаде исплаћене кроз висину цене рада, с обзиром да се тужени није изјаснио о њиховој висини, нити је износ накнаде за регрес и трошкова исхране у току рада номинално исказао у платној листи тужиоца, како је то предвиђено Законом о раду. С тога се може закључити да је тужени, у погледу исплате спорних накнада, законске одредбе примењивао на штету тужиоца.

Пошто Колективни уговор туженог не садржи конкретну регулативу која утврђује висину спорних накнада, тужилац може потраживати накнаду у нето износима према параметрима из ранијег Колективног уговора. Тужилац је тужбени захтев поставио у висини износа накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, утврђених на основу на налаза и мишљења вештака-применом тих параметара. Зато је тако постављени тужбени захтев основан.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, зато има право на трошкове тог поступка у складу са чланом 153. став 1. и чланом 154. ЗПП, у укупној висини од 109.619,35 динара и то за састав ревизије 14.400,00 динара, за судску таксу на ревизију износ од 38.087,74 динара, за судску таксу на одлуку по ревизији 57.131,61 динара, све одмерено према важећој Адвокатској и Таксеној тарифи.

Из наведених разлога, на основу члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**